

Turčija in Evropa. — Pogajanja mej turško vlado in zastopniki velesil glede grško-turškega miru se vlečejo že več tednov in dasi sta avstrijski cesar in ruski car turškemu sultanu prav resno namignila, naj se uda, se stvar vendar še ni dognala. Jasno je, da vodi turška vlada velesile samo za nos. Vsak čas se poroča, da so pogajanja srečno končana, da Turčija več ne zahteva Tesalije, a koj pride spet poročilo, da to ni resnično. Velesile pridejo na ta način ob ves svoj ugled v orijentu, saj pa je tudi smešno, da nimajo toliko moči, da bi trhleno Turčijo ugnale.

Kreta. — Senzacijska vest je prišla te dni iz Carigrada. Poročalo se je, da hoče turška vlada poslati na Kreto 32 bataljonov vojakov, da uduše ustanek. To je velika predrznost turške vlade. Velesile so Krečanom obljubile avtonomijo. izbirajo guvernerja, zdaj pa jim hoče Turčija pokaziti ves račun in Kreto zopet okupirati. Pred kratkim šele so velesile s težavo preprečile, da Turčija ni poslala Tewfik-pašo kot guvernerja na Kreto, zdaj pa jim je sultan zagodel še vse drugo pesem. Sultan menda ne bo odnehal, dokler ne pridejo vojna brodovja velevlasti pred Carigrad.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

d) Na c. kr. okr. glavarstvo v Kamniku, da naj se zidarsko dopustilo podeli Ign. Tomšič-u iz Šmarce za sodni okraj kamniški, ker je zadostil postavnim zahtevam.

e) Na c. kr. okr. glavarstvo v Novem mestu se je zbornica izrekla, da naj se podeli zidarsko dopustilo Jožefu Zupancu iz Toplic za politiški okraj novomeški in Jan. Kuštrinu za Žužemperk Dvor, Ajdovica, Mirnapeč, Trebnje, Dobrinče, Zagradec, Ambrus, Smuka in Krka, potem tesarsko dopustilo Jak. Jancu iz Vel. Brusnic za sodni okraj novomeški pa le, če bo dokazal zadostno praktično uporabo. Prošnje J. Š. iz S. za podelitev zidarskega dopustila zbornica ni mogla priporočati, ker prositelj ni dokazal, da se je štiri leta praktično uporabljal pri obrtu.

f) Na c. kr. okr. glavarstvo v Litiji, da naj se podeli zidarsko dopustilo Lorencu Pagott-ju za ves politiški okraj litijski in Antonu Kralju za sodni okraj stiški. Prošnjo Jož. Gorišek-a iz Mulhov za podelitev zidarskega dopustila je zbornica priporočala le pod pogojem, da se prositelj še z nadaljnimi spričevali izkaže.

g) C. kr. okr. glavarstvu v Radovljici se je poročalo, da naj se podeli zidarsko dopustilo Viktor-ju Tollazzi-ju iz Želeč za poliški okraj radovljiški in Jan. Jancu iz Radovljice tesarsko dopustilo za sodni okraj radovljiški.

h) V poročilu na c. kr. okr. glavarstvo črnomaljsko se je zbornica izrekla za to, da naj se Matvezu Petrovčiču iz Uranovič podeli tesarsko dopustilo za politiški okraj črnomaljski.

i) Na c. kr. okr. glavarstvo v Krškem je poročala zbornica, da naj se Jerneju Lipoglavšek-u iz Drče podeli tesarsko dopustilo za poliški okraj krški in se tesarju Jož. Rugar-ju iz Bučke razširi dopustilo na sodna okraja novomeški in trebanjski. J. C. iz D. se v namen dosege tesarskega dopustila in izkazal s potrebnimi spričevali, vsled česar zbornica ni mogla priporočati prošnje.

j) Na c. kr. okr. glavarstvu v Logatcu se je zbornica izrekla, da naj se podeli tesarsko dopustilo Francu Rekelj-u iz Starevasi za sodni okraj idrijski in Antonu Avsec-u iz Pudoba in Iv. Zakrajšek-u iz Ravnik-a za sodna okraja cerkniški in ložki, potem zidarsko dopustilo Fr. Mlinar-ji iz Hotederšiče in Matvezu Dolencu-u s Kalca za sodni okraj logaški. Prošnje F. S. iz Ž. in J. Č. iz P. za podelitev zidarskega dopustila zbornica ni mogla priporočati, ker prositelja nista zadostno dokazala sposobnosti za samostojno izvrševanje tega obrta.

29. C. kr. deželna vlada za Kranjsko doposlala je zbornici sledeči dopis:

„Visoko c. kr. ministerstvo za nauk in bogoslužje dovolilo je glasom ukaza z dne 25. maja t. l. št. 13684 todeželnim obrtnim nadaljnim šolam za leto 1897 nastopne podpore: v Ljubljani 2300 gl., v Škofji Loki 280 gld., v Postojini 250. gld. v Kočevju 280 gld., v Krškem 300 gld., v Kranju 300 gld., v Metliki 280 gld., v Trziču 350 gld., v Radovljici 300 gld., Ribnici 250 gld., v Novem mestu 450 gld., v Kamniku 400 gld., v Št. Vidu 300 gld. O tem se obvešča slavna trgovska in obrtniška s pristavkom, da se bodo napominane svote ob ednem izplačale šolskim odborom pri dotičnih plačilnih uradih.

30.) C. kr. deželna vlada je, zaslišavši trgovsko in obrtniško zbornico, na prošnjo cerkvenega predstojništva pri Sv. Matiji v Bučki odobrila v smislu §. 70 obrtnega reda pristojbinsko tarifo za vsakoletne letne in živinske semnje v Bučki.

31.) C. kr. priv. južno železniška družba doposlala je zbornici sledečo rešitev: „Z ozirom na cenjeni dopis z dne 16. februarja t. l. št. 272 usojamo se odgovoriti, da bi na priporočilo častite zbornice glede prevažanj, o katerih se govori v predloženih vozniških listih, gotovo rade volje uporabile one vozne olajšave, katere so se dovolile prilikom potresa.

Toda, kakor se je pri pregledovanju vozniških listov pokazalo, odposlale so se vse te pošiljatve po 1. oktobru 1896, ne da bi se bilo pri teh pošiljativah zadostilo pogojem, navedenim v odredbenim listu št. 105 z dne 15. septembra 1896, tekoče št. 1440

Po tem oznanilu morali bi dotični stavbni gospodarji, predno so dobili pošiljatve, vložiti pri nas prošnjo za to olajšavo in ob jednem priložiti pismeno potrdilo od mestnega magistrata ljubljanskega, iz kojega bi bila razvideti vrsta in približna teža pošiljatev, ime in stanovanje opravičenega prejemnika kakor tudi postaja, kjer se je pošiljatev oddala.

Ker smo bili vsled raznih zlorab prisiljeni določiti te pogoje za zahteve olajšav v sporazumljenju s c. kr. državnim železnicami, katere na svojih progah na enak način postopajo, in bi nastali razni predsodki, ko bi se opustila izvršitev določenih pogojev, kar bi nasprotovalo dosedanjemu postopanju v tej zadevi, ne glede na to, da tudi oblastveni predpisi zahtevajo, trdno se držati v naznanilih določenih pogojev, ne moremo žali Bog teh olajšav vporabiti pri pošiljativah, prejetih po 1. oktobru ni prilagoma dotične vozne liste.

Da v ostalem ustrezemo želji slavne zbornice kolikor nam je po okolnostih ravno mogoče, smo pripravljene uporabiti olajšave pri pošiljativah, pred 1. oktobrom 1896, potem ko je slavna zbornica potrdila, da so se te pošiljatve porabile v zopetno zgradbo razrušenih poslopij, ad t. 2. Načelniku odseka za zidanje farne cerkve v Trnovem 10. pošiljatev, F. T. 2, T. St. 3, župniku P. H. Sattnerju 5 vagonskih po-

šiljatev. Vozne liste k tem pošiljativam predložili smo ob enem naši kontroli dohodkov, katera bode povrnila pripadajoče zneske dotičnim prosilcem.

Konečno, da se ognemo poznejšim očitanjem, prosimo slavno zbornico, da naj dotične stavbene gospodarje opozori, da se v prihodnje v smislu zgoraj navedenega razglasa obrnejo do nas s prošnjo, kateri naj bo priloženo potrdilo mestnega magistrata ljubljanskega.

32) Dne 12. maja se je na prošnjo c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Beljaku zaradi razširjenja tovorniških naprav na državnem kolodvoru v Ljubljani na parcelah št. 119/2, 122/3, 124/1, 119/1, 122/1, in 124/1, kat. občine kapucinsko predmestje vršil ob predložitvi dotičnih načrtov politični obhod v zvezi z razlastitvenimi obravnavam. Zbornico je zastopal pri tej uradni obravnavi zbornični predsednik.

33) C. kr. deželna vlada za Kranjsko doposlala je zbornici prepis dopisa na konsorcij lokalne železnice Ljubljana-Vrhnika:

„Na podlagi pooblastila, danega od visokega c. kr. železniškega ministerstva z ukazom z dne 4. januarja 1897, št. 16454 l. 1896 in vsled pravilne izvršitve političnega obhoda, ki je bil od dne 22. — 24. marcija, podeluje deželna vlada konsorciju za gradnjo lokalne železnice Ljubljana-Vrhnika pod pridržkom pridobitve potrebnega zemljišča zgradbeno dovolitev, po razmerju komisijskih določil, navedenih v zapisniku političnega odhoda od 22. — 24. marcija 1897, št. 3097, 4918 in po razmerju priloženega podpisanega načrta za zemeljska in postranska dela v smislu §§. 19. in 20. visoke ministerske odredbe z dne 25. januarja 1897, drž. zak. št. 19. Dovolitev se podeluje pod tem pogojem, da se višina v progi km. 83 do 10.1 za 05 m dvigne, predor pri km 95/6 od 1.5 m na 2 m razširi in da se izbira onih zgradb, katere je napraviti v tem 5'9 in 11²/₃, prilikom državne kalavdacije zadostno utemelji. — Kake bodo postaje, to je pridržano ukrepu visokega c. kr. železniškega ministerstva.

O tem se obvešča častiti konsorcij s pripomnjo, da zadobi zgradbena dovolitev z ozirom napričetkom napominani visoki ukaz šele po danem. Najvišjem dovoljenji veljavo in da se bode šele od tega časa naprej razsojevalo o razlastitvah.

Dopustilna listina z dne 26. maja 1897 za lokalno železnico Ljubljana (Brezovica)-Vrhnika objavila se je v državnem zakoniku št. 137, kateri se je dne 23. junija 1897 izdal in razposlal. Dopustilo, zgraditi in obratovati lokomotivno železnico, katero bo kot normalnotirno lokalno železnico napraviti od Brezovice stično s progo Dunaj-Trst c. kr. priv. južne železniške družbe na Vrhniko, podelilo se je deželnemu poslancu Ivanu Hribarju županu ljubljanskemu v zvezi z deželnim poslancem Gabrijel Viktor Jelovšekom, županom na Vrhniki in z Ivan Grudnom, c. kr. davkarjem v. p. na Vrhniki. Za železnico podeljuje država poroštvo letnega čistega donosa, ki je enak štiri odstotnemu obrestovanju in razdolžni kvoti prednostzajma v nominalnem znesku 400 000 gld. av. v. v notah, katerega bo v dobavo novcev vzprijeti ter odplačati v 76 letih. Z zgradbo železnice je takoj po dobljenem stavbinskem dopustilu pričeti in najkasneje v teku jednega leta od 26. maja 1897 računši, dokončati. — Zbornica je vzela ta naznanila odobruje na znanje.

III. Zbornični svetnik Jos. Lenarčič poroča o načrtu zakona glede davčnega zneska, potrebnega za

svojstvo polnopravnega trgovca. C. kr. trgovinsko ministerstvo je z naslednjim ukazom povabilo zbornico, da o načrtu poroča:

Dne 1. januarja 1898 pride nova davčna reforma v moč. Vsled tega pa, ker je bil davčni znesek, ki je odločilen pri navedbi določb trgovskega zakonika o tvrdkah i. t. d. v §. 7. uvodnega zakona k trgovskemu zakoniku določen le z ozirom na davčni ordinarij (brez tako imenovane izvanredne doklade), dočim v prihodnje odpade razločevanje davčnega ordinarija in izvanredne doklade, in se ima mesto teh dveh zneskov določiti le en sam znesek, nastala je potreba, da se premeni navedeno mesto v zakonu.

Pri tej priliki nameravajo udeležena ministerstva sprožiti tudi druge premenitve §. 7. kakor tudi §. 9. citiranega zakona, katere je razvideti iz priloženega načrta. Krog trgovcev, podvrženih določbam trgovskega zakonika o tvrdkah, trgovskih knjigah i. t. d. bi se omejil tudi v prihodnje po krajevnih razredih.

Ne da se namreč utajiti, da bi morebiti na odstranitev krajevnih razredov, oziroma izenačenje vseh krajev z ozirom na najmanjši davčni znesek, ki je odločilen za dolžnost tvrtko protokolirati, bila dejanska neenakomernost. Najmanjši davčni stavek, ki v manjših krajih obsega le obrtnike, spadajoče v višji obrtni nivo, obsega namreč v večjih, obljudenih krajih obrtnike nižje vrste, ki bi se tako z ozirom na njihovo osobno kvalifikacijo, kakor vzpričo očevidne intencije trgovskega zakonika (primerjaj člen 10) ne smeli podvreči določbam, ki se tičejo polnopravnih trgovcev.

Krajevni razredi so v načrtu po prebivalskem številu po 10.000 in 100.000 prebivalcev in po davčnih stavih po 25 gld., 40 gld. in 60 gld. drug od drugega ločeni; ti davčni stavki so v obče primerni dosedanjemu cenzu.

Določbo §. 9. uvodnega zakona je tudi na slučaj uvrstitve kakega kraja v višji krajevni razred vsled pomnožitve prebivalstva raztegniti in v členu II. ukreniti primerno prehodno določbo.

Ob važnosti, katero ima nameravana zakonska premena za komercijelne in obrtne interese, zdi se trgovskemu ministerstvu primerno, da zasliši o tem trgovske in obrtniške zbornice prej. nego predloži zakonski načrt državnemu zboru.

Zbornica se je obrnila do gremija trgovcev v Ljubljani in do dotičnih zadrug po deželi. Iz odgovorov se sme soditi, da se vjemajo s predloženim načrtom zakona glede davčnega zneska, potrebnega za svojstvo polnopravnega trgovca. Ta zakon bi imel III člene ki se glase:

Člen I. §§. 71 in 9. zakona, z dne 17. decembra 1862, drž. zak. št. 1 za 1863, uvodnega zakona trgovskega zakonika se razveljavita in se imata v prihodnje glasiti tako: §. 7. Določbe trgovskega zakonika o tvrdkah, trgovskih knjigah, prokuri in trgovskih družbah je, izvzemši krošnjarje, navesti na vse trgovce, ki od pridobitka svoje kupčije plačujejo letnega državnega pridobitnega davka v krajih z nad 100.000 prebivalci najmanj 60 gld., v krajih z nad 10.000 in pod 100.000 prebivalci najmanj 40 gld. in v krajih, ki nimajo nad 10.000 prebivalcev, najmanj 25 gld. — ali katerih kupčija bi po svojem obsegu utemeljevala omenjeno davčno izmero, če ne bi bili oproščeni plačevanja.

§. 9. Če je tvrdka kakega trgovca vpisana v trgovski register, nimajo poznejše premembe zneska pridobitnega davka, ki ga ima plačevati, ali vsled

pomnožitve prebivalstva obratnega kraja nastala uvrstitev tega kraja v drug krajevni razred (§. 7.) nobenega vpliva na izvrševanje v prejšnjem paragrafu navedenih določb trgovskega zakonika.

Člen II. Ta zakon stopi s 1. januarjem 1898 v veljavo. Na trgovce, katerih tvrdka je bila ob pričetku veljavnosti tega zakona že vpisana, nima premena postavnega davčnega stavka nobenega vpliva.

Člen III. Izvršitev tega zakona se naroča pravosodnemu in trgovskemu ministru.

Odsek pritrjuje načelom, ki so izraženi v tem zakonu. Če se §. 7. zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. št. 1 iz l. 1863 glede uvedbe trgovskega zakonika primerja z v načrtu obseženem novim §. 7, se dobi preverjenje, da ta kolikor mogoče upošteva krajevne razmere in določa minimalni davek, da je pričakovati, da bo dolžnost protokolovanja zadela le tiste trgovce, ki imajo sposobnost, knjige voditi, iz katerih so razvidne njihove kupčijske razmere in stanje premoženja, trgovska pisma hraniti, inventar napraviti, bilanco skleniti in trgovske knjige inventare in bilance za določenih deset let hraniti (člen 28 do 33.). Odsek še povdarja, da je doslej §. 7. določal, da se morajo določila trgovskega zakonika o firmah uporabljati pri vseh trgovcih, ki so od pridobitka plačevali enoletnega direktnega davka brez doklad na Dunaji najmanj 50 gld., v okolici dveh milj okrog Dunaja 30 gld., v krajih s prebivalstvom čez 50.000 najmanj 40 gld., v krajih čez 10.000 do 5.000 duš 30 gld. in v krajih z ali pod 10.000 duš najmanj 20 gld. Odsek konečno predlaga: Čestita zbornica naj se izjavi, da pritrja načrtu zakona v polnem obsegu. — Predlog se sprejme. (Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Slabo pogajanje trt.

Če imaš slabe trte ali če so tla izsesana, poganjajo trte slabše. Še bolje pa škoduje trtam pozimski ali pomladanski mraz. Toča pobije le v nekaterih krajih, a je po svojih posledicah kaj občutna za vinske trte, ako se pozneje ne naredi dosti listja.

Če je toča pobila ali mraz trte poškodoval, trte slabše poganjajo. Posledica temu je pa, da vsled tega lubje poka na starem lesu in na kolencih. Konec temu je, da kolenci propadejo in naposled vsa trta.

Nadalje je moča škodljiva vinski trti. Moča nastaja, če je preveč dežja, ali pa če ne more voda teči zaradi nepremočljivih spodnjih plastij v nižavah ali na ne dovolj strmih rebrih in se vsled tega voda vzdiguje v zgornje plasti. Korenine stoje v vodi in ne morejo vsprejemati redilnih snovij. Posledica temu pa je, da začne trta rumeneti in da naposled odpade.

Glavni povod slabe rasti je pa ta, da se novi vinogradi napačno zasajajo, da se izbero napačne trte za nasajanje in zlasti da se ne gleda, odkod prihajajo.

Če zasajamo nov vinograd, moramo gledati na to, da so tla zopet dobila za preživljenje trte prepotrebne redilne snovi. Stara izkušnja nas uči, da trte slabo ra-

sejo in se razvijajo, ako jih sadimo v kraje, kjer smo ravnokar potrebili stari vinograd, kjer je hiral.

Trta takoj prva leta dobro ne rase, kjer je bil poprej vinograd več let. Naj trte v novem vinogradu tudi zrasedo, poginejo pa vendar pred časom. Nadalje je važno, kake trte zasajamo, kajti pri trtah se podedujejo dobre in slabe lastnosti.

Od tega, kako ravnamo z vinogradom prvo leto, je odvisno, kako bode dalje uspeval. Obrezovanje mladih trt, kadar imajo preveč roditi, je le tedaj brez škode, ako morejo brez oslavljenja mladih preživeti svoj sad.

Če mlado trto prezgodaj obrežemo, imamo trajno malo pridelka. Večkrat nas zapelje v to močno pogajanje lesa mladih trt. Dve ali triletno trte večkrat močno poganjajo les, dočim njih korenine zaostajajo. Pri obrezovanju novega vinograda je paziti, da bode število očes v pravem razmerju s trto, ker so lesne mladike slabe, če se jih preveč posuši.

Tudi listna dela so velicega pomena za rast in rodovitnost trt. Kakor imamo namen, voditi sokove z obrezovanjem, ravno tako morajo v tem smislu vplivati tudi na listna dela. Če pravočasno opravimo to delo, ne varujemo samo trte, da po nepotrebnem ne izgubljajo sokov, temveč pripomoremo, da dobi lepo listje in grozdje ter da les lepo poganja. Če se ta dela prepozno opravijo, se posebno pozna pri slabih trtah v gorkejših legah. Mladike in grozdje so drobni. Čim pozneje se delo izvede, tem več listja se mora vzeti s trte. To pa trti škoduje ne le tisto, temveč tudi prihodnje leto.

Slaba lesna rast trt je kriva, da se tako razširjajo nekatere trtne bolezni. Tudi se ni čuditi, če se oslabiljene trte manje ustavljajo boleznim. Dobro rodi in dolgo se vzdrži jedino trta, ki ima krepek les in dobro razvite korenine.

Kmetijske raznoterosti.

Pobiranje semena jelovega drevja. Opozarjamo na nastopni razglas c. kr. dež. vlade za Kranjsko z dne 15. julija 1897, št. 9595 o pobiranju semena jelovega drevja: Ker se je opazilo, da se po gozdih naše dežele pobira seme jelovega drevja (smrečno, jelčno, mecesново, borovo seme) v trgovinske namene brez ozira na prirodno vsemenitev gozdov, deloma pa tudi na neupravičen način, zatoraj c. kr. dež. vlada opozarja občinstvo na to, da takšen način izkoriščanja gozdov sčasoma škoduje gozdni lesoreji in, ako se izvršuje v tujih gozdih brez pritrditve gozdnega lastnika, utemeljuje po § 62. gozdnega zakona z dne 3. dec. 1852. leta, dež. zak. št. 250. prestopek, ki ga je kaznovati po § 60 istega zakona, v kolikor ne nastopijo občni kazenski predpisi, v svojem gozdu pa je omejeno, oziroma prepovedano po določitih § 4. gozdnega zakona, oziroma po § 5. ministerskega ukaza z dne 3. julija 1873. l., dež. zak. št. 39. Pozivajo se toraj gozdni organi, občinski predstojniki in c. kr. žandamerija, da vsako takšno gozdno poškodbo, ki jim pride do znanja, bodisi da jo store gozdni posestniki sami ali pa tuji ljudje, kakor druge prestopke gozdnega zakona takoj naznanijo političnemu okrajnemu oblastvu, ki bode zoper storivce postopalo po določitih gozdnega zakona, eventualno, če se je storil čin, ki ga je kaznovati po občnem kazenskem zakonu, to naznanilo pristojnemu kazenskemu sodišču.